

De tots mòdos passà tranquilament els darrers anys de sa vida i aquesta s'anà extingint tranquilament fins que la seua ànima se'n volà a la Vida infinita.

Descansi en pau.

SALVADOR MALUQUER.

Barcelona, Novembre de 1915.

Nota mineralògica

Fa pocs dies que D. Fernando Orriols, antic company de les excursions que ferem amb el malograt mestre Mn. Norbert Font i Sagué, me portà per a que'ls examinés, uns nodols arronyonats de color gris fosc i d'aspecte quelcom metàlic, que trobà isolats entre argiles margoses anant de Montgrony a Castellar d'En Huc (provincia de Barcelona).

A primer cop d'ull me semblà que seria la *Psilomena*, perque moltes vegades se presenta amb aital aspecte i amb el fi de comprobar-ho, vaig fer la perla de borax, emprò, amb gran sorpresa, per més que repetís la reacció varies vegades, mai me donà ni indicis de manganés, i si solsament de ferro; no era, doncs, la *Psilomena*. Examinant allavors amb més detenció el mineral, i atenent a algunes de ses propietats físiques, com la seva duresa, creguí que en tot o en part, podí ser calça: tractant-ne un trosset per l'àcid clorhídric se produí tot seguit una vivíssima efervescencia; al finir aquesta restà al fons del tubu d'ensaig una substancia blanca cristallina i una com crosta prima de color gris-negrenc, al exterior, i blanca al interior, amb petites cavitats ocupades avants per la substancia que s'havia dissolt, que's lo que formaba la part exterior dels nodols: sustancies que vaig separar pera ulterior examen. La dissolució clorhídrica anterior amb l'àcid sulfúric, donà tot seguit un abundós precipitat de sulfat de calç; era realment calça la part dissolta. La substancia blanca cristallina restà definitivament insoluble en els àcids, tant en fret com en calent, amb l'àcid pur com afegint-hi aigua;

per lo que creguí podria ser un sulfat, com m'ho assegurà la reacció dita del hepar. Desde'l primer moment vaig refusar l'idea de que's pogués tractar del de calç per varis indicis, com la seva duresa, i densitat, i creient que seria o el de bari o el d'estronci i exposant-ne un trosset mullat amb àcid clorhídric a la part blava de la flama de la fiesca, prenent aquella la coloració roja intensa característica del estronci; era doncs, el sulfat d'estronci, la *Celestina*. Quédaba pera examinar la crosta prima negrenca, que posada novament amb àcid clorhídric, al cap d'unes hores el líquit agafà una coloració groguenca-verdosa, lo que me indicà que poc o molt havia sigut atacat l'ensaig; i com aital coloració i altres indicis observats me ferent creurer que hi havia ferro, vaig tractà la dissolució pel ferrocianur potàsic, i la coloració blava intensa que prengué instantaneament, me demostrà que no m'havia equivocat; y si bé la petita crosta anà descolorint-se, restà insoluble, quedant un agregat de petites partícules cuarçososes, com se veu examinant-ho amb el vidre d'augment y l'esquelet de sílice que donà en la perla de borax.

Resumint: aquets curiosos nodols resultan ser de *Celestina*, amb *Calixa*, recoberts d'una petita crosta d'òxit de ferro barrejat ab sílice, el *grès fuluginós* del francesos.

Es la segona vegada, que jo sapiga, que's pot citar la *Celestina* a Catalunya, la primera ho fou per D. Lluís M. Vidal a la Granja d'Escarp (Lleyda), on se presenta en petites masses granelludes, de color blanc també, entre les margues.

En mases arronyonades semblants a les que acabem de descriure, se cita pels autors a la conca de París en el terreny eocènic, com ho es el que hi ha a Montgrony i Castellar d'En Huc, com crec que ho sont també les margues de Granja d'Escarp on també se troba cristallificada segons noves del consoci D. Joaquim Folch i Girona.

L. TOMÁS.

Barcelona Octubre de 1915.